

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobkyně: **R. P.,** proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 1, Praha 2, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2009, č. j. 3 Nc 59/2009 - 23,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2009, č. j. 3 Nc 59/2009 - 23, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Dne 22. 9. 2009 podala žalobkyně u Městského soudu v Praze žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 9. 2009, č. j. 2009/49837-424, v níž požádala o ustanovení zástupce.

Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2009, č. j. 3 Nc 59/2009 - 23, nebyl žalobkyni zástupce pro žalobní řízení ustanoven. Soud v odůvodnění tohoto usnesení uvedl, že žalobkyni zaslal tiskopis vzoru 060 - potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, k jehož vyplnění žalobkyni vyzval ve lhůtě 14 dní ode dne doručení výzvy. Současně žalobkyni poučil o tom, že v případě nepředložení vyplněného formuláře ve stanovené lhůtě nebude možné žádosti o ustanovení zástupce vyhovět. Uvedený tiskopis byl žalobkyni doručen dne 19. 10. 2009, avšak ta jej ve stanovené lhůtě nevyplnila a nezaslala zpět soudu. Naopak svou žádost o ustanovení zástupce zopakovala s požadavkem, aby soud provedl souběh dokladování její nemajetnosti s věcmi vedenými pod sp. zn. 2 Cad 146/2008 a sp. zn. 3 Nc 56/2009. Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 72/2009 - 144, je však nemajetnost zapotřebí doložit

pro každé jednotlivé soudní řízení, v němž účastník žádá o osvobození od soudních poplatků či o ustanovení zástupce, neboť jeho majetkové poměry se mohou v průběhu času měnit a formulář předložený v odlišném časovém období proto nemusí být relevantní pro posouzení majetkových poměrů v jiném soudním řízení. Jestliže tedy žalobkyně v dané věci požádala o ustanovení zástupce, musela svou nemajetnost doložit vyplněním tiskopisu vzoru 060. V důsledku nepředložení uvedeného vyplněného formuláře tedy žalobkyně neprokázala, že jsou u ní dány předpoklady pro ustanovení zástupce pro žalobní řízení.

Proti tomuto usnesení podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) v zákonné lhůtě kasační stížnost.V ní namítla, že si je vědoma své povinnosti sdělit soudu všechny skutečnosti, které by mohly mít vliv na posouzení její žádosti o ustanovení zástupce. Svou nemajetnost však doložila potvrzením o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ze dne 14. 9. 2009, které vyplněné zaslala Městskému soudu v Praze k věcem vedeným pod sp. zn. 2 Cad 146/2008 a sp. zn. 3 Nc 56/2009. Na základě údajů uvedených v tomto tiskopise jí pak Městský soud v Praze usneseními ze dne 19. 10. 2009, sp. zn. 3 Nc 56/2009 a ze dne 19. 10. 2009, sp. zn. 2 Cad 146/2008, která vydal předseda senátu rozhodující i v posuzované věci, ustanovil zástupce s odůvodněním, že její výdělek dosahuje jen výše 1952 Kč a jsou tak u ní dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. I přes tyto skutečnosti však v ten samý den, kdy zaslala soudu potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech ve věcech sp. zn. 2 Cad 146/2008 a sp. zn. 3 Nc 56/2009, byla vyzvána k zaslání vyplněného tiskopisu vzoru 060 pro účely projednávané věci. Přitom nic nebránilo tomu, aby důkazy svědčící o její nemajetnosti v jiných věcech nemohly být použity i v daném případě, a to obzvláště za situace, kdy o všech těchto návrzích rozhodoval stejný předseda senátu. Navíc její rodinné, zdravotní, sociální a finanční situace je dlouhodobě nepříznivá, takže dokladování nemajetnosti v každé konkrétní věci je nadbytečné a znamená pro ni ekonomickou zátěž.

Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti nebylo podáno.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v souladu s ustanoveními § 109 odst. 2 a 3 soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež byly stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněny. Přitom neshledal vady uvedené v ustanovení § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Po uplynutí lhůty pro podání kasační stížnosti stěžovatelka uplatnila žádost o ustanovení zástupce i pro řízení o ní. Nejvyšší správní soud však ve svém rozsudku ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaném pod č. 486/2005 Sb. NSS, dospěl k závěru, že *„v řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).“* Tento judikát vychází z toho, že povaha rozhodnutí o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce vylučuje, aby bylo možno nedostatek podmínky povinného zastoupení považovat za překážku, jež by bránila vydání rozhodnutí o kasační stížnosti. Je-li tedy předmětem tohoto soudního přezkumu rozhodnutí, jímž nebylo vyhověno žádosti stěžovatelky o ustanovení zástupce pro žalobní řízení z řad advokátů, pak trvání na podmínce povinného zastoupení v řízení o kasační stížnosti by vedlo k vlastnímu popření cíle, který byl touto žádostí sledován. Z toho tedy

vyplývá, že v řízení o kasační stížnosti proti napadenému usnesení Městského soudu v Praze nemusí být stěžovatelka zastoupena advokátem. Její žádost o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti je tedy nadbytečná.

Skutečnosti uvedené stěžovatelkou lze podřadit pod důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stížnostní námitkou je napadána správnost posouzení právní otázky o nutnosti dokládat nemajetnost pro každé jednotlivé soudní řízení formou vyplněného potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech i za situace, kdy nemajetnost byla již stejným způsobem prokázána v jiných věcech vedených ve stejnou dobu u téhož soudu, o nichž navíc rozhodoval týž předseda senátu.

Podle § 35 odst. 8 s. ř. s. může navrhovateli, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. může být od soudních poplatků osvobozen účastník, jenž doloží, že nemá dostatečné prostředky; přitom se nesmí jednat o návrh, který zjevně nemůže být úspěšný. Z uvedených zákonných ustanovení vyplývá, že pro ustanovení zástupce navrhovateli ve správním soudnictví je zapotřebí kumulativní splnění tří podmínek. První z nich je doložení nedostatečnosti prostředků navrhovatele, druhou potřeba ochrany jeho práv a třetí to, že se nejedná o návrh, který zjevně nemůže být úspěšný.

Ve vztahu k první podmínce pro ustanovení zástupce Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 72/2009-144, který je dostupný na www.nssoud.cz, uvedl, že *„doložit nemajetnost je zapotřebí pro každé jednotlivé soudní řízení, v němž účastník žádá o osvobození od soudních poplatků či o ustanovení zástupce. Jeho majetkové poměry se totiž mohou v průběhu času měnit a formulář předložený v odlišném časovém období proto nemusí být relevantní pro posouzení majetkových poměrů v jiném soudním řízení.“* Z tohoto závěru, který byl vysloven ve vztahu k týmž účastníkům jako v projednávané věci, lze vycházet i nadále, neboť posuzování nedostatečnosti prostředků je ze své povahy velmi citlivé na měnící se skutková východiska. Nicméně v posuzovaném případě je skutkový stav specifický a velmi se odlišuje od věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 6 Ads 72/2009. V ní totiž nebylo vůbec prokázáno, že by se u téhož soudu vyskytl ve stejném období případ, v němž by byla potvrzením o osobních, majetkových a výdělkových poměrech nemajetnost stěžovatelky již doložena. Naproti tomu ve věci nyní projednávané byla napadeným usnesením Městského soudu v Praze ze dne 11. 11. 2009, č. j. 3 Nc 59/2009 - 23, žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce pro žalobní řízení zamítnuta, ačkoliv stejný předseda senátu měl již v této době k dispozici vyplněný tiskopis vzoru 060, na jehož základě usneseními ze dne 19. 10. 2009, sp. zn. 3 Nc 56/2009, a ze dne 19. 10. 2009 sp. zn. 2 Cad 146/2008, které byly připojeny ke kasační stížnosti, stěžovatelce zástupce ustanovil. Stejný předseda senátu téhož soudu tedy vydal protichůdná rozhodnutí, ačkoliv mu muselo být zřejmé, že během tak velmi krátké doby se nemohly majetkové poměry stěžovatelky výrazně změnit. Pro účely posuzované věci tak bylo možné vycházet z potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech založeného ve věcech sp. zn. 3 Nc 56/2009 a sp. zn. 2 Cad 146/2008. Za tohoto shodného skutkového stavu měl tedy Městský soud v Praze učinit závěr, že stěžovatelka také v posuzovaném případě splňovala první podmínku pro

ustanovení zástupce pro žalobní řízení spočívající v doložení nedostatečnosti prostředků. Takto však Městský soud v Praze v nyní projednávané věci nepostupoval, v důsledku čehož porušil princip stejného rozhodování ve vztahu k témuž účastníku, jenž je výrazem zásady legitimního očekávání a zákazu svévole (srov. kupř. nález Ústavního soudu ze dne 11. 5. 2005, sp. zn. II. ÚS 487/03, dostupný na http://nalus.usoud.cz).

S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení. V něm je Městský soud v Praze podle § 110 odst. 3 s. ř. s. vázán výše vysloveným právním názorem. Proto bude vycházet z toho, že první podmínka pro ustanovení zástupce stěžovatelce pro žalobní řízení spočívající v doložení nedostatečnosti prostředků byla splněna. V dalším řízení tak posoudí jen naplnění zbývajících podmínek pro vydání takového rozhodnutí.

V novém rozhodnutí pak Městský soud v Praze podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne i o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. února 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně

senátu